

Odtisi, tetovirani v kožo
 Intervju s pesnico
 Lucijo Stupico,
 ki po nagrajenem Čelu
 na soncu zdaj preseneča
 z novo zbirko Vetrolov

književni listi/11-13

**Maestral, ki še oslu
 odpihne uhlje**
 Provansa, najbolj
 obiskani del Francije
**Tri četrtine Slovencev
 načrtuje počitnice**
 Kam čez poletje
trip/20-23

**Angleži trepetali
 za ljubljénka**
 Tim Henman (levo) je imel
 v 1. kolu turnirja v
 Wimbledonu velike
 probleme v igri s Špancem
 Ramírezom Hidalgom
šport/25-27

Vreme
 Večinoma bo sončno,
 le občasno ponekod
 zmerno oblačno. Čez dan
 bo zapihal jugozahodni veter.
 Najnižje jutranje temperature
 bodo od 10 do 16, najvišje
 dnevne od 22 do 27 °C.

jutranje

DELO

Ljubljana, sreda, 23. junija 2004 / leto XLVI / št. 145 / odgovorni urednik: Darijan Košir / cena: 170 SIT, 9 HRK

Natisnjenih 100.800 izvodov
 ☆ ☆ ☆

Napad na Ingušetijo

Moskva – V ponedeljek ponoči je v več naseljih severnokavkaške republike Ingušetije, ki meji na Čečenijo, vdrla okoli 200 čečenskih upornikov. Hkrati so napadli policijsko postajo, sedež obmejnih enot in skladišče orožja ter zasledili cestne povezave v republiko. V spopadih je bilo ubitih okoli 50 pripadnikov ruskih oboroženih sil in veliko civilistov, ranjenih pa je še kakih 200 ljudi. Uporniki, ki so po nekaterih poročilih zajeli okoli 20 talcev, so se umaknili, za njimi pa se je poglavo več tisoč ruskih vojakov, policistov in pripadnikov specialnih služb. »Vse je treba poloviti in uničiti. Če se le da, jih je treba zajeti žive in pripeljati pred sodišče,« je Vladimir Putin naročil voditeljem vseh organov oblasti, ki jih je zbral v Kremliju. Uporniki so po besedah predstavnika ruske obveščevalne službe FSB neselektivno streljali na vse, kar se je premikalo, tudi na osebnih vozila (na fotografiji), in ubili veliko civilistov. Zlasti so se izživljali nad ujetniki v uniformah, je izjavil ruski notranji minister Rašid Nurgaliev. Ingušetija je eden najrevnejših predelov Ruske federacije, ki je bil do leta 1992 s Čečenijo v skupni republiki. Pragmatični Inguši, ki so bližnji sorodniki Čečencev, so se izognili krvavim vojnem, ki so pestile sosednjo republiko. V zadnjem času aktivisti za človekove pravice opozarjajo, da se vojna seli tudi v Ingušetijo. Vse več ljudi izginja v začetkih, nočnih akcijah ruskih oboroženih sil, pred kratkim pa je izginil tudi pomolnik tamkajšnje generalnega tožilca Rašid Ozdojev, ki je raziskoval nezakonito rvanje zveznih enot. Njegovi sorodniki so prepričani, da so ga ubili pripadniki FSB. Na začetku aprila so v samomrskem napadu poskušali ubiti predsednika Zjazikova. Nekdanjega generala FSB je rešil njegov blindirani mercedes, saj je bila eksplozija tako silovita, da je odnesla strehe z več kot pol kilometra oddaljenih hiš. Zjazikov ostro nasprotuje zamisli o ponovni združitvi Čečenije in Ingušetije, ki jo je zagovarjal nekdanji čečenski predsednik Ahmad Kadirov. Ta atentata, ki so ga nanj naredili 9. maja med proslavo dneva zmage, ni preživel. Več na 4. strani. **Boris Čibej**

Zdravstveno zavarovanje Vzajemna z višjimi premijami za starejše

Starejši od 60 let bodo avgusta plačevali za 13,5 odstotka višje premije – Ne želijo izgubiti mlajših zavarovancev

Ljubljana – Vzajemna bo 1. avgusta za 13,5 odstotka (skoraj 700 tolarjev) podražila zavarovalne premije za 383.000 zavarovancev, starejših od 60 let. Mlajšim pa bodo ponudili dodatne popuste, zaradi česar bo premija zanje ostala nespremenjena. V prvih petih mesecih je Vzajemna ustvarila za več kot 1,4 milijarde tolarjev izgube. Negativni rezultat je posledica neugodne starostne strukture zavarovancev, v kateri starejši od 60 let predstavljajo tretjino vseh zavarovancev in prispevajo 37 odstotkov vseh vplačanih premij, po drugi strani pa je njihov delež v škodah več kot 60-odstoten, so sporočili iz Vzajemne. Podražitev bo zagotovo prizadela predvsem številne upokojujence z nizkimi pokojninami.

V upravi Vzajemne upajo, da je napovedani dvig premij le začasni ukrep, ki bo omogočil zmanjšanje omenjene izgube. Napovedujejo namreč, da gre le za vmesno začasno podražitev. V primeru sprejetja zakona o izravnalnih shemah bodo namreč premije lahko znižali v povprečju za 15 odstotkov. »V nasprotnem primeru pa, žal, lahko starejši zavarovanci pričakujejo kvečjemu dodatne podražitve,« so zapisali v izjavi za javnost. Premije za mlajše bodo ostajale približno enake, saj Vzajemna ne sme izgubiti mlajših zavarovancev. »Vsak mlajši zavarovavec, ki bi ga Vzajemna izgubila, bi namreč vplival na dvig premije za starejše.«

Glavni vzrok izgube Vzajemne je torej v tem, da v Sloveniji še zdaj niso vzpostavljene izravnalne sheme, trdijo v Vzajemni. »Vzajemna namreč deluje po načelu solidarnosti, saj omogoča zdravstveno varnost po približno enakih premijah vsem, ne glede na osebni rizik oziroma

tveganost posameznika. Stroški za zdravstvene storitve se namreč od posameznika do posameznika razlikujejo in s starostjo strmo naraščajo. Pri vzdrževanju solidarnostne premije pa je Vzajemna v težavem položaju, ki se lahko dolgoročno še poslabša. Dopolnilna zdravstvena zavarovanja namreč ponujata tudi dve tekmici, ki poslujeta kot profitni delniški družbi in ne po načelih vzajemnih družb. Profitne družbe v želji po čim večjem dobičku z različnimi tržnimi metodami privabljajo in izbirajo manj tvegane zavarovance, denimo mlade, ki so po praviloma bolj zdravi in zato zavarovalnico 'manj stanejo', po drugi strani pa Vzajemni ostajajo starejši zavarovanci. Z ugodno strukturo zavarovancev profitne družbe lahko dosegajo nižjo premijo ali pa boljši rezultat kot konkurenca. To vodi v nestabilnost sistema in višje premije za starejše in bolne zavarovance.«

K odločitvi Vzajemne, da po višji premije prav v tem času, sta dodatno prispevala dva povoda, pravijo v njeni upravi. Prvi je agresivno trženje konkurence med mlajšimi zavarovanci, drugi pa sklep agencije za zavarovalni nadzor, s katerim konkurenčni zavarovalnici ne nalaga enakih obveznosti oblikovanja doživljenjskih starostnih rezervacij, kot te veljajo za Vzajemno. V prvem razlogu lahko prepoznamo zdravstveno zavarovalnico Triglav, ki je načrtovala izvedbo marketinške akcije pod operativnim imenom Klin, a jo je ustavila. V drugem razlogu pa se skriva zavarovalnica Adriatic, ki ji je agencija za zavarovalni nadzor pod vodstvom Jurija Goriška dopustila, da za svoje zavarovance tvori darostne rezervacije samo za čas trajanja zavarovalnih polic in ne v višini, ki zadošča za pokrivanje obveznosti doživljenjskega zavarovanja. To Adriaticu seveda omogoča nižje premije.

Več o tem pa na 3. strani.
Rok Praprotnik

Tema dneva

Zdravje pod peto kapitala

Podražitev premije za dopolnilno zdravstveno zavarovanje, ki jo je napovedala Vzajemna, je bila pričakovana od prejšnjega tedna, ko se je razvedelo, da ta zavarovalnica posluje z izgubo. Presenetljiv pa je način podražitve, ki ga je izbrala največja zdravstvena zavarovalnica – selektivno povišanje premij samo za starejše od 60 let. Pojasnilo, da mlajšim ne kaže dvigniti premije, ker bodo sicer odšli h konkurenci in bodo tako premije za starejše še višje, je logično in ekonomsko razumljivo, vendar skregano s samim bistvom vzajemnosti, ki je temelj Vzajemne.

Dopolnilno zdravstveno zavarovanje za doplačilo nadgrajuje osnovno zdravstveno zavarovanje, čeprav je po svoji vsebini in pravicah, ki jih prinaša, v resnici osnovno zdravstveno zavarovanje. To potrjuje dejstvo, da je dopolnilno zdravstveno zavarovanih kar okoli 1,5 milijona prebivalcev Slovenije. Tudi podatek, da sta Vzajemna in Adriatic lani z dopolnilnimi zdravstvenimi zavarovanji zbrala nekaj manj kot 75 milijard tolarjev, pove, da gre tudi za pomembno gospodarsko panogo. Kos te pogače želi zdaj še Zavarovalnica Triglav.

Tako se je zgodilo, da je ena temeljnih človekovih pravic, dostop do zdravstvenih storitev, postala igrača v rokah kapitalistov, ki z njo žonglirajo v želji po čimvečjem dobičku. V tej igri bodo seveda najkrajšo potegnili starejši in revnejši, ki jih nobena zavarovalnica neče, ker predstavljajo največji strošek. To se dogaja tukaj in zdaj, pa čeprav imajo politiki, voditelji te države, polna usta socialne pravičnosti in medgeneracijske solidarnosti. Za začetek bi bilo dovolj že, če bi pogledali, kaj počne nadzornik zavarovalnic, agencija, ki jo vodi Jurij Gorišek.

Včerajšnje sporočilo Vzajemne nosi še en pomemben poudarek – da Vzajemna deluje po načelu solidarnosti, njeni tekmici pa poslujejo kot profitni delniški družbi, zato jima ne more konkurirati. Izguba zavarovalnice ne bi smela biti nič posebno vznemirljivega, vendar je v primeru Vzajemne nenavadno, da jo je v slabih petih mesecih pridelala za kar 1,4 milijarde tolarjev. Od tega samo v maju skoraj eno tretjino. Povišanje premije izgube ne bo popolnoma saniralo in lahko se pojavijo predlogi za preoblikovanje Vzajemne v delniško družbo.

Se bliža »privatizacija« Vzajemne? To bi utegnili izkoristiti predvsem tisti, ki so se dobro znašli že pri privatizaciji družbenega premoženja.

Rok Praprotnik

Svet Evrope

Po Schwimmerju Terry Davis

Strasbourg – Doslej še nobenemu generalnemu sekretarju Sveta Evrope ni uspelo dobiti drugega zaporednega mandata. Tudi Avstrijcu Walterju Schwimmerju ne. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope (PACE) je v tork zavrnila britanskega poslanca Terryja Davisa, ki je volilno bitko s Schwimmerjem pred petimi leti izgubil za picla dva glasova.

Od našega poročevalca

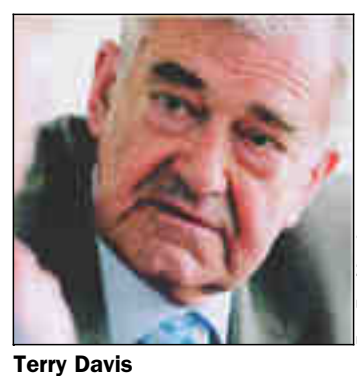
Razplet volitev je pravzaprav presenetljiv. Predvsem zato, ker je Davis z obema tekmečema – estonsko zunanjo ministrico Kristiino Ojuland in Schwimmerjem – opravil že v prvem krogu: dobil je absolutno večino glasov. Podprlo ga je 157 poslancev. Schwimmer je dobil 91 glasov, Ojulandova pa 51.

Terry Davis, ki je 1. maja dopolnil 66 let, ni skrival zadovoljstva. Še posebno ker ga niso podprli le socialisti, ki jim predseduje v parlamentarni skupščini Sveta Evrope, ampak očitno tudi druge politične skupine v PACE. Predvolilna kampanja, med katero je obiskal kar 36 držav, je bila torej uspešna. Za njim je stala tudi britanska vlada, ki je izdala tudi financirala njegov boj za Strasbourg, čeprav je bil Davis odločno proti Blairovi politiki do Iraka. Očitno je pomagalo tudi uspešno lobiranje v strasbourski Palais de l'Europe: nekatere vzhodne države, predvsem Rusija, so umaknile podporo mladi, 37-letni Ojulandovi, in se odloči-

le za skoraj dvakrat starejšega britanskega veterana. Ta bo do vzhodne Evrope, kjer so še vedno daleč od prave demokracije in spoštovanja človekovih pravic, po njihovem mnenju očitno prizanesljivejši kakor energična Estonka.

Terry Davis je tako novi generalni sekretar prve in edine panevropske organizacije, ki združuje 45 držav z več kot 800 milijoni prebivalcev. Nobena država ni postala članica Evropske unije, ne da bi bila prej izpolnila pogoje za vstop v Svet Evrope. Tudi Slovenija ne.

Branko Soban

Terry Davis

Zbor za republiko

Najprej z Ropom, potem s prijatelji

Zunanji minister se bo skušal vrniti iz Londona in se udeležiti javne tribune v CD

Ljubljana – Zbor za republiko naj ne bi bil forum posameznikov, ki bi želeli ohraniti pridobitve iz preteklosti ali pripravljati prostor za posamezno politično opcijo, ampak odprta politična struktura za odprto družbo, pravijo prireditelji dnevnišnje javne tribune v Cankarjevem domu. Od povabiljenih treh predsednikov (države, parlamenta in vlade) se namerava tribune udeležiti le Borut Pahor.

Peter Jambreč, eden izmed podpisnikov vabila na prvo javno tribuno Zbora za republiko, je pripravil nekaj uvodnih tez, s katerimi naj bi spodbudili javni dialog med vsemi političnimi strankami in državljani o obnovi slovenskega nacionalnega programa. Sicer pa prireditelji menijo, da razen pogovorov pri predsedniku republike Janezu Drnovšku in v nekaterih kulturnih revijah pri nas tako rekoč ni prostora za strpno soočanje političnih vizij, idej in argumentov.

Pomemben in značilen problem slovenskega političnega prizorišča je politična (ne)vidnost. Mnogi politični akterji in posetniki za »osebno profiliranje« in za korist svojih skupin uporabljajo prisilno na medije in celo cenzuro zoper svoje osebne ali politične tekmece. V javnosti se tako ustvarja nevidnost in vtis neaktivnosti tistih, ki so v nemnosti političnih oziroma medijskih gospodarjev, so zapisali podpisniki vabila na javno tribuno, s prvopodpisanim Dimitrijem Ruplom.

Jutri :polet:

Predzadnji
 -35 stopinj, -4200 metrov, Davo Karničar z Mt. McKinleya

Bilo je nekoč ...

Wimbledon 2004: Ivanjšević se poslavlja kot zadnji svoje generacije

Učitelj življenja

Slovenijo je obiskal mojster Nanbu, legenda japonskih borilnih veščin

Tek za začetek

Prvi trening za popolne začetnike. Zdjaj je čas!

Skrajšali smo vrsto

V banki se trudimo, da po čim krajši vrsti čim krajše. Odzvali smo se tudi na sklopo "Skrajšali smo vrsto". Zavodca za zdravo in varno zavarovanje Slovencev.

Veseli smo, da s svojim prispevkom pomagamo skrajšati vrsto tisoč posameznikom, ki čakajo na operacijo šibe in reče.

Ljubljanska banka

Glavna Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

Delov kresnik 2004

Pred polnočno odločitvijo

Na Ljubljanskem gradu bo kres prižgal avtor najboljšega slovenskega romana

Ljubljana – Pet finalistov, že mesec dni v najožjem krogu za Delovo nagrado kresnik, je svoje povedalo v nominiranih delih, zdaj je na vrsti kresnikova žirija. V klavzuro – sobano Ljubljanskega gradu – bodo njene članke zaklenili okoli pol desetih zvečer, vrata pa znova odprli ob pol polnoči, ko bodo razglasili dobitnika štirinajstega kresnika.

V finalni del izboranja letošnjega kresnika so natanko pred mesecem dni »vstopili«: Florjan Lipuš z romanom *Boštjanov let* (Litera), Dušan Merc z delom *Jakobova molitev* (Literatura), Feri Lainšček s knjigo *Ločil bom peno od valov* (Študentska založba) ter lani oziroma letos preminula avtorja – Nedeljka Pirjevec s *Sago o kovčku* (Nova revija) in Lojze Kovačič z romanom *Otroške sviri* (Študentska založba). Tudi nocojšnja zaključna prireditve bo potekala na Ljubljanskem gradu, tudi letos pa je žirija (predseduje ji dr. Matevž Kos, v njej pa so še dr. Vanesa Matajč, revija *Literatura*, Sandra Baumgartner, *Sodobnost*, Jaroslav Skrušnyn, *Nova revija*, in Matej Bogataj, *Delo*) za celoten seznam lani napisanih romanov v slovenščini (vseh je bilo okoli šestdeset) porabila šest mesecev časa.

Obiskovalcem Gradu bo napevne urice do odločitve žirije krajšala predstava Slovenskega mladinskega gledališča *Ime rože*. Pred gradom bodo postavili stojnice slovenskih založb, protokolarni začetek pa bodo pod voditeljstvom igralko Mojce Partljič uve-

Brez vzajemnosti

Karikatura Marko Kocever

Foto AP

Hrvati so se po polomu lotili selektorja

Lizbona – Poraz z Anglijo z 2:4 je uničil zadnje upe hrvaške reprezentance, da bi se na EP prebila do četrtfinala, ki so ga naši južni sosedi napovedovali že tedne. Ob globokem razočaranju med igralci – na fotografiji obupani Dado Pršo – je prvi »pok« sledil že v slalčinici. Reprezentanti tudi ob slovensi niso varčevali s kritikami na račun selektorja Otta Bariča, ki še nikoli ni bil tako ponizvan med svojimi varovanci; po vrsti naj bi ga besedno »cefrali« Igor Tudor (Pojma nimaš o vodenju ekipe), Dario Šimić (Ti si svoje odpisal), Stjepan Tomas in drugi. Jedro ekipe se je za tem nemudoma razpršilo na vse strani, čeprav naj bi se v domovino vsi skupaj odpravili ponoči. Več na 26. strani. **R. S.**

DELO

Mračno potovanje v središču moči **Joseph Conrad,**

Srce teme

danes

Vsako sredo ob nakupu Dela knjiga za 990 SIT.

Srce teme je kompletno.